Пролетарыі ўсіх краін, еднайцеся!

Комуністычная партыя (большэвікоў) Беларусі

СОВЕЦКАЯ БЕЛАРУСЬ

ОРГАН ЦК І МІНСКАГА АБКОМА КП(б)Б

№ 1 (7443) ПЯТНІЦА 1 студзеня 1943 г.

ПРАЧЫТАЎ—ПЕРАДАЙ ДРУГОМУ

СОВЕЦКІ НАРОД СУСТРАКАЕ НОВЫ, 1943 ГОД ПАСПЯХОВЫМ НАСТУПЛЕННЕМ ЧЫРВОНАЙ АРМІІ НА ФРОНЦЕ.

МАЦНЕЙ УДАРЫ ПА ВОРАГУ, СЛАЎНЫЯ БЕЛАРУСКІЯ ПАРТЫЗАНЫ!

БЛІЗКА ДЗЕНЬ ВЫЗВАЛЕННЯ РОДНАЙ ЗЯМЛІ АД НЯМЕЦКІХ АКУПАНТАЎ!

З НОВЫМ ГОДАМ, ТАВАРЫШЫ!

ЗА СОВЕЦКУЮ БЕЛАРУСЬ!

Мінаваў 1942 год — год велізарных выпрабаванняў, год свяшчэннай барацьбы гераічнага совецкага народа супроць нямецка-фашысцкіх акупантаў. Апёкшыся ўвосень 1941 года на лабавым удары на Маскву, Гітлер учапіўся за новую авантуру ў 1942 годзе. Ён рашыў захапіць Сталінград, Саратаў, Куйбышэў, адрэзаць Маскву ад волжскага і ўральскага тыла, ударыць на Маскву з усхода і на гэтым скончыць вайну. Але стратэгічны план Гітлера зноў праваліўся. Гераічная сталінградская эпапея сарвала каварныя замыслы ворага. Дарога на Сталінград аказалася для немцаў дарогай смерці.

Выматаўшы ворага ў актыўнай абароне, накапіўшы сілы, Чырвоная Армія 19 лістапада перайшла ў наступленне ў раёне Сталінграда, а 25 лістапада — на Цэнтральным фронце і бесперапынна гоніць ворага на захад. Каб уявіць сабе сілу нашых удараў, даволі сказаць, што толькі за першыя 23 дні наступлення пад Сталінградам і за 17 дзён на Цэнтральным фронце Чырвоная Армія знішчыла больш 169 тысяч і захапіла ў палон больш 74 тысяч варожых салдат і афіцэраў, захапіла, або разграміла больш 900 самалётаў, больш 2.600 танкаў, больш 4.100 гармат.

16 снежня Чырвоная Армія перайшла ў наступленне ў раёне сярэдняга цячэння Дона. Толькі за першыя 11 дзён наступлення нашы часці прасунуліся наперад на 145—200 кіламетраў, вызвалілі ад нямецкай няволі 812 насялёных пунктаў.

Мы сустрэлі новы, 1943 год магутным наступленнем Чырвонай Арміі на важнейшых участках фронта. Чырвоная Армія моцна ўтрымлівае ініцыятыву ў сваіх руках.

Пакуль вораг канчаткова не разгромлен, мы не можам супакоіцца. Ап'янёнае крывёю, фашысцкае звяр'ё яшчэ топча нашу родную зямлю. Яшчэ скрыпяць шыбеніцы. Стогнуць пад нямецкім ярмом мільёны нявольнікаў.

Усе сілы на канчатковы разгром ворага! Нашы беларускія партызаны за мінулы год нанеслі па нямецкіх акупантах [illegible] адчувальных удараў. Няхай-жа мацнеюць партызанскія ўдары па фашысцкай сволачы!

Сёння спаўняецца 24 годы з дня ўтварэння Беларускай ССР. Гэту слаўную гадавіну беларускі народ адзначае ў цяжкія дні нямецкай акупацыі. Але ён не схіліў галавы перад фашысцкімі катамі. Беларускі народ гераічна змагаецца супроць немцаў-акупантаў, каб вярнуць атрыманую з рук Леніна і Сталіна дзяржаўнасць, ён змагаецца за сваё жыццё і свабоду, за совецкую ўладу. Беларускі народ цвёрда верыць, што блізка дзень нашай перамогі, што Беларусь была і будзе Совецкай.

З новым годам, таварышы! З новымі баявымі поспехамі!

Наступленне нашых войск на поўдзень ад Сталінграда

На працягу 28 снежня нашы войскі на поўдзень ад СТАЛІНГРАДА, прадаўжаючы паспяхова развіваць наступленне на Кацельнікаўскім напрамку, прасунуліся на 20—25 кілометраў і занялі рад насялёных пунктаў і ў тым ліку раённы цэнтр ЗАВЕТНАЕ, ВЕРХНЕ-КУРМАЯРСКАЯ, НІЖНЕ-ЯБЛАЧНЫ, МАЕРСКІ, НАГОЛЬНЫ, КАРАІЧАЎ, КРАЙНЯЯ БАЛКА, ПАПЯРЭЧНЫ, БУДАРКА, КРЫЛОЎ, ШАБАЛІН, НОВА-ІЛАЎЛІНСКІ, НІКОЛЬСКІ, КІСЯЛЁЎКА, КЕТЧЭНЕРЫ, КІЧКІНА і чыгуначныя станцыі НЕБЫКОЎСКІ, ГРЭМЯЧАЯ, КУРМАЯРСКІ. Усяго за 4 дні баёў нашы войскі прасунуліся наперад на 60—85 кілометраў.

Да канца 28 снежня колькасць палонных дасягнула на гэтым участку 3.500 чалавек.

Нашымі войскамі з 12 па 27 снежня на гэтым участку захоплена: танкаў—60, гармат розных калібраў—155, аўтамашын—105, складаў з боепрыпасамі—2. Знішчана: самалётаў—278, танкаў—427, гармат розных калібраў—221, мінамётаў—85, кулямётаў—537, аўтамашын—877, складаў розных—15.

За гэты-ж час праціўнік страціў толькі забітымі 17.000 чалавек.

СОВІНФОРМБЮРО.

У АПОШНЮЮ ГАДЗІНУ

29 снежня нашы войскі авалодалі горадам і чыгуначнай станцыяй КАЦЕЛЬНІКАВА. Захоплены вялікія трафеі, сярод якіх многа авіяцыйнай і танкавай маёмасці, а таксама 17 спраўных самалётаў і эшалон з танкамі. Трафеі падлічваюцца.

У раёне сярэдняга ДОНА і на ЦЭНТРАЛЬНЫМ фронце нашы войскі прадаўжаюць весці наступальныя баі.

СОВІНФОРМБЮРО.

З НОВЫМ ГОДАМ!

З новым годам, край мой родны,
З новым годам, люд гаротны,
З новым годам, партызаны—
Мілы друг і брат каханы,
З новым годам, з новым годам,
З новым годам і паходам,
З баявою шлях-дарогай,
З недалёкай перамогай!

Хай мацнеюць нашы сілы,
Хай гусцеюць іх магілы,
Іх—разбойнікаў і катаў,
Нашых ворагаў заклятых;
Хай у чыстым роўным полі,
На разлогах, на прыволлі
Беласнежная завея
Трупы чорныя завее.

З новым годам на радзіме
Мой народ вышэй уздыме
Сцяг вялікага змагання,
Як адзін на помсту ўстане,
На расправу з дзікім збродам;
І навекі з новым годам
Край мой любы, край мой родны
Стане вольным і свабодным.

Пятро ГЛЕБКА.

Наступленне нашых войск у раёне сярэдняга Дона прадаўжаецца

За 11 дзён наступлення ў раёне сярэдняга ДОНА з 16 па 26 снежня ўключна нашы войскі прасунуліся наперад на 145—200 кілометраў, вызвалілі 812 насялёных пунктаў, у тым ліку 8 раённых цэнтраў і 7 вялікіх чыгуначных станцый і захапілі ў палон 56.000 салдат і афіцэраў праціўніка.

Усяго за час баёў з 16 па 26 снежня нашымі войскамі захоплена: самалётаў—351, танкаў—178, гармат—1.927, мінамётаў—850, агнямётаў—370, супроцьтанкавых ружжаў — 690 вінтовак—56.000, вінтовачных патронаў—звыш 30 мільёнаў, матацыклаў—1.500, павозак—1.150, складаў з боепрыпасамі, узбраеннем і харчаваннем—310, чыгуначных вагонаў—920, паравозаў—21.

* * *

27 снежня нашы войскі ў раёне сярэдняга ДОНА прадаўжалі развіваць наступленне і занялі рад насялёных пунктаў, у тым ліку вялікія насялёныя пункты — ГОЛАЯ, НОВАЯ-СПАСАЎКА, ТРАФІМЕНКАЎ, УРУПІН, ЯСІНАЎКА, САЛОНЕЦКІ.

28 снежня нашы войскі, прадаўжаючы развіваць наступленне, занялі рад насялёных пунктаў, у тым ліку горад і чыгуначную станцыю ЧЭРТКОВА, насялёныя пункты—ПАСЮКОЎ, КАЛІНАЎ, ВЫСАЧАНАЎ, РУДАВА, ПРАСЯНЫ, КРЫЗСКАЕ, ТЕРНОВЫ.

(З ПАВЕДАМЛЕННЯЎ СОВІНФОРМБЮРО).

УПЕРАД, НА ЗАХАД!

24 годы БССР

ДА 24-Й ГАДАВІНЫ АБВЯШЧЭННЯ БЕЛАРУСКАЙ СОВЕЦКАЙ СОЦЫЯЛІСТЫЧНАЙ РЭСПУБЛІКІ

Сёння спаўняецца 24 гады з дня абвяшчэння Беларускай Совецкай Соцыялістычнай Республікі.

У выніку перамогі Вялікай Кастрычніцкай соцыялістычнай рэволюцыі беларускі народ упершыню ў гісторыі атрымаў сваю дзяржаўнасць. Тварцамі беларускай дзяржаўнасці з'яўляюцца вялікія Ленін і Сталін.

1 студзеня 1919 года з абвяшчэннем маніфеста аб стварэнні Беларускай Совецкай Соцыялістычнай Рэспублікі адкрылася новая эпоха ў гісторыі беларускага народа, які стаў поўным гаспадаром свайго лёсу.

У 1918 годзе германскія імперыялісты рушылі на Беларусь свае войскі, каб задушыць маладую Совецкую Рэспубліку. Беларусі прышлося вытрымаць першы ўдар. Беларускі народ узняўся на абарону радзімы. Мужна змагаліся супроць ворага сыны беларускага народа ў радах Чырвонай Арміі і ў партызанскіх атрадах. Пры брацкай дапамозе вялікага рускага народа і другіх народаў Совецкай Рэспублікі беларускі народ разграміў і выгнаў са сваёй зямлі полчышчы нямецкіх акупантаў.

За годы совецкай улады беларускі народ выканаў гіганцкую стваральную работу па перабудове свайго жыцця.

Ад Нёмана, верхняга Дняпра, Заходняй Дзвіны да Буга і Прыпяці разлягліся неабсяжныя ўзгоркі, раўніны і лясныя масівы Беларусі, якая мае тэрыторыю ў 250 тысяч квадратных кілометраў і налічвае звыш 10 мільёнаў насельніцтва. Беларускі народ быў аб'еднаны ў адзінай дзяржаве. На гэтых вялікіх прасторах хутка будаваліся, раслі і ўзбагачаліся новыя гарады, пасёлкі, вёскі, новыя фабрыкі і заводы. Прамысловасць рэспублікі ў параўнанні з 1913 годам павялічылася ў 23 разы. Выпрацоўка электраэнергіі павялічылася ў 109 разоў.

За годы сталінскіх пяцігодак у рэспубліцы былі створаны новыя галіны прамысловасці —металаапрацоўчая, тэкстыльная, хімічная і торфаздабываючая.

У рэспубліцы было створана 10.261 калгас, у іх было аб'еднана 93,4 процанта сялянскіх гаспадарак з пасеўнай плошчай 96,2 процанта (па ўсходніх абласцях). Каля 200 тысяч сялянскіх двароў сселены з хутароў у калгасныя паселішчы. У рэспубліцы налічвалася 337 машына - трактарных станцый. У 1940 годзе на палях Беларусі працавала 9.720 трактараў, 1.592 камбайны і дзесяткі тысяч іншых складаных машын, якія давалі палёгку ў працы калгаснікаў.

Павялічылася пасеўная плошча рэспублікі, яна дасягнула 7 мільёнаў гектараў. З кожным годам расло пагалоўе жывёлы ў калгасах і ў калгаснікаў. Толькі за апошнія тры перадваенныя годы колькасць коней у калгасах павялічылася на 38,9 процанта, кароў на 95,4 процанта і авечак на 145 процантаў. З кожным годам паляпшаўся добрабыт працоўных горада і вёскі.

Працавітыя беларусы, не шкадуючы сіл, будавалі сваю дзяржаву. Яны рабілі ўсё для таго, каб дом іх бацькаўшчыны быў моцны і прыгожы, каб ён быў поўны ўсякага дабра, каб ён быў прасторны для народа, каб было лёгка дыхаць у ім працоўнаму чалавеку. Радасна жылі працоўныя Беларусі, поўныя цвёрдай упэўненасці яшчэ лепей жыць у будучым.

Вясною 1941 года на Беларусі пачаўся велізарны народны рух за асушэнне і асваенне 5 мільёнаў гектараў забалочаных зямель.

Пышнымі кветкамі расцвілі ў Беларусі нацыянальная культура, мастацтва і літаратура. На шчасце народа працавалі выдатныя кадры нацыянальнай інтэлігенцыі: вучоныя, паэты, пісьменнікі, кампазітары, мастакі, артысты, аграномы, урачы, настаўнікі.

Густой сеткай школ была пакрыта Беларусь. У 13.043 пачатковых, няпоўных сярэдніх і сярэдніх школах навучалася 1.855.000 дзяцей. У рэспубліцы было 26 вышэйшых навучальных устаноў і 27 сярэдніх. У гарадах і вёсках налічвалася каля 5 тысяч бібліятэк і 1.500 клубаў. У рэспубліцы было 23 тэатры і звыш тысячы кінотэатраў, некалькі музеяў, спецыяльна пабудаваныя палацы для дзяцей, добра абсталяваныя сады і паркі культуры і адпачынку. Усё гэта было прадастаўлена народу ў яго карыстанне.

У беларусаў ёсць лягенда аб кветцы шчасця. У ноч на Івана Купалу, гаворыцца ў лягендзе, расцвітае папараць. Хто сарве кветку папараці — знаходзіць шчасце. Совецкая ўлада дала шчасце беларускаму народу. Беларускі народ, які атрымаў сваю дзяржаўнасць, хутка развіваў сваю нацыянальную культуру, будаваў сваю соцыялістычную гаспадарку.

Але вось у шчаслівы дом беларуса ўварваліся разбойнікі. Червеньскай ноччу 1941 года гітлераўскія орды рынуліся на квітнеючую беларускую зямлю.

Над Беларуссю навісла чорная ноч нямецкай акупацыі. У сваёй звярынай нянавісці да совецкіх народаў, да іх культуры, да ўсяго, што носіць пячаць свабоды і нацыянальнай незалежнасці, нямецкія акупанты знішчаюць і разбураюць усё, што стваралася ўпорнай працай народаў.

Вяліка нянавісць беларускага народа да свайго спрадвечнага ворага—нямецкіх акупантаў. Непамерная і няспынная злосць народа да душагубаў і крывяпіўцаў, якія расстралялі, павесілі, спалілі, закапалі жывымі больш 700 тысяч беларускіх людзей, разбурылі гарады і вёскі, апаганілі культурныя святыні беларускага народа.

Крывавым тэрорам, масавым пакараннем смерцю, агнём і мечам гітлераўскія звяры хочуць насаджаць свой фашысцкі «новы парадак» у захопленай імі Беларусі, ператварыць яе ў калонію нямецкіх імперыялістаў, у сельскагаспадарчую правінцыю Германіі, заняволіць і анямечыць беларускі народ. Вось чаго хочуць гітлераўцы. Германскія ўлады робяць усё, каб сцерці ўсякія прыкметы дзяржаўнай самастойнасці беларускага народа.

Першым актам акупантаў у Беларусі было стварэнне Мінска-Баранавіцкай акругі. Затым Беларусь была імі перайменавана ў Беларутэнію. Па думцы гестапо, гэта назва павінна сцерці ўяўленне аб агульнасці і дружбе, якія ўстанавіліся на працягу ўсёй гісторыі, беларусаў з вялікім рускім народам, і паслужыць зручным мостам для ўсякага роду гістарычных фальсіфікацый. Затым немцы рашылі пакроіць Беларусь на часткі. Чатыры абласці рэспублікі яны ўключылі ў так званую «Остзюйдпрусан», гэта значыць паўднёва-ўсходнюю Прусію, астатнюю частку далучылі да абласці ўсходніх правінцый Германіі — «Остланд».

Сталіца Беларусі —Мінск ператворана ў груду абломкаў. Спалены і разбураны беларускія гарады: Баранавічы, Жлобін, Рагачоў, Валкавыск, Гродна, Ломжа, Аўгустоў, Гомель, Віцебск. Зладзейскае разбурэнне гарадоў і вёсак Беларусі ажыццяўляецца па прамому загаду Гітлера і яго зграі.

Гітлераўцы паўсямесна знішчаюць культурныя ўстановы беларускага народа. Яны разгрмілі Беларускую Акадэмію навук і разграбілі яе багатыя калекцыі гістарычных дакументаў і кніг. У Мінску спалены кнігі цэнтральнай бібліятэкі, разбурана вядомая ўсяму свету Горацкая сельскагаспадарчая акадэмія, разграблена Дзяржаўная карцінная галярэя Беларусі. У многіх гарадах і населёных пунктах спалены грамадскія бібліятэкі. Спалены творы народных паэтаў Беларусі Янкі Купалы, Якуба Коласа, пісьменнікаў Кандрата Крапівы, Міхася Лынькова.

У нечуваных памерах праводзіцца грабеж насельніцтва. Ваенны транспарт, які абслугоўвае фронт, вяртаецца назад у Германію нагружаны дабром беларускага народа.

Але ніякім тэрорам, ніякімі зверствамі нельга запалохаць беларусаў, якія любяць сваю радзіму, сваю родную совецкую ўладу. Непрымірымай, лютай нянавісцю да нямецкіх захопнікаў пылае сэрца кожнага беларуса. Беларусы, як і рускія і ўкраінскія браты, не склалі зброі. Страшэнныя зверствы гітлераўцаў парадзілі не страх, не пакорлівасць, а прагу помсты, сілу і моц у барацьбе супроць захопнікаў. Гітлераўцам не ўдалося і ніколі не ўдасца зламаць горды дух беларускага народа.

Нямецкіх акупантаў на Беларускай зямлі сочыць смерць з-за кожнай хаты, з-за кожнага куста. Няма ім і не будзе спакою на беларускай зямлі. Народ вядзе рахунак усім крывавым злачынствам акупантаў і за кожную кроплю крыві, за кожны разбураны горад і вёску, за заняволеных у рабства сясцёр і братоў вораг атрымае поўнасцю.

Усё ярчэй разгараецца на беларускай зямлі полымя партызанскай барацьбы, якую па закліку таварыша Сталіна вядуць у тылу ў ворага совецкія патрыёты. Беларускі народ даў клятву вялікаму правадыру і палкаводцу таварышу Сталіну не выпускаць зброі з рук да таго часу, пакуль хоць адзін фашысцкі гад будзе паганіць родную зямлю. Ад Віцебшчыны да Пінскіх балот, ад Белавежскай пушчы да Прыдняпроўя палыхае свяшчэнная народная вайна супроць нямецкіх захопнікаў. У партызанскім руху праяўляюцца выдатныя якасці беларускага народа, яго гераізм і мужнасць, яго патрыятызм і гатоўнасць ісці на любыя ахвяры ў імя абароны сваёй радзімы.

Усёй барацьбой беларускага народа супроць нямецкіх захопнікаў кіруе комуністычная партыя большэвікоў Беларусі, якая ні на мінуту не спыняла і не спыняе сваёй кіпучай дзейнасці. Дзесяткі тысяч беларускіх комуністаў дзейнічаюць у тылу ворага. Партызанскай барацьбой кіруюць падпольныя партыйныя арганізацыі. Яны жывуць і дзейнічаюць у тылу праціўніка ў гарадах і вёсках. Рознымі шляхамі і ніцямі яны цесна звязаны з народнымі масамі. Комуністы і комсамольцы з'яўляюцца душой партызанскіх атрадаў, яны цэментуюць рады партызан, паказваюць прыклад дысцыплінаванасці, адвагі, бязмежнай адданасці справе партыі і совецкага народа.

Наша краіна ўступіла ў 1943 год. Новы год пачынаецца ў абстаноўцы рашучага наступлення Чырвонай Арміі на Сталінградскім і Цэнтральным фронтах, наступленнем у раёне сярэдняга Дона, на паўднёвым захадзе ад Сталінграда і на Паўночным Каўказе. У грозным наступальным парыве ідуць нашы байцы па касцях разбітых нямецкіх палкоў і дывізій. Забіты і захоплены ў палон дзесяткі, сотні тысяч нямецкіх салдат і афіцэраў. Захоплены і разбіты тысячы танкаў, гармат, самалётаў, мінамётаў, кулямётаў.

Новы год пачынаецца яшчэ больш жорсткай партызанскай барацьбой беларускага народа. Народныя мсціўцы жалезнай сцяной паўсталі на чыгунках і камунікацыях ворага, не прапускаюць варожыя эшалоны і машыны да лініі фронта.

У вяках нашай нацыянальнай славы, радам са слаўнымі імёнамі барацьбітоў за народную справу— **Кастуся Каліноўскага, Галоты, Крывашапкі, Вашчылы** ўзвышаюцца вобразы беларускіх партызан **Міхаіла Сільніцкага і Ціхана Бумажкова,** снайпера **Феадосія Смалячкова** і выдатнага конніка **Льва Даватара,** нашых выдатных лётчыкаў **Нікалая Гастэла і Віктара Талаліхіна,** якім прысвоена званне Героя Совецкага Саюза.

Слава аб беларускіх партызанах грыміць на ўвесь свет. Праз нашу беларускую зямлю нямецкія гады паўзуць у глыбіню краіны, але на нашай зямлі яны і галовы свае складуць. Не ў першы раз сустракаць беларусам чужаземцаў, не ў першы раз гудзець беларускай зямлі трывожным набатам. Наша зямля бачыла многае. На нашай зямлі пад Барысавам і Напалеон перастаў быць палкаводцам і перасеў з імператарскага каня ў мужыцкія сані, каб толькі выратаваць сваю галаву. У 30 кілометрах ад горада Несвіжа на вялікім слуцкім тракце стаіць кукавіцкая карчма —сведка паражэнняў салдат многіх краін. Яшчэ і зараз на сценах гэтай карчмы захаваліся надпісы на розных мовах, выразаныя нажом. Адна з гэтых надпісаў зроблена ў 1918 годзе: «Божа, вярні мяне жывым у Германію». Так напісаў нямецкі салдат, які адступаў з нашай зямлі.

Беларуская зямля пакрыта многімі курганамі—сведкамі змрочнага лёсу «паляўнічых» на ўсходнія прасторы. Яшчэ больш змрочны лёс чакае тых, хто зараз топча нашу зямлю.

Блізак час вызвалення Беларусі ад фашысцкай погані.

Магутнымі партызанскімі ўдарамі дапаможам Чырвонай Арміі вызваліць Беларусь.

Смерць подлым нямецкім акупантам!

Няхай 1943 год будзе годам рашаючага разгрому нямецкіх полчышч і ачышчэння роднай Беларусі ад фашысцкай навалы.

Вызваленая Совецкая Беларусь хутка зноў зойме сваё месца ў брацкай сям'і свабодных народаў Совецкага Саюза.

Т. ГАРБУНОЎ.

БЕЛАРУСЬ ЗМАГАЕЦЦА

★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★

ЗА 10 ДЗЁН

Партызанскі атрад, які дзейнічае ў Мінскайаласці, з 5 па 15 снежня пусціў пад адкос 4 эшалоны ворага. Знішчаны 4 паравозы і 48 вагонаў. У часе крушэнняў загінула 479 нямецкіх салдат і афіцэраў.

Партызаны гэтага-ж атрада разагналі два гарнізоны немцаў, якія размяшчаліся ў вёсках. За[illegible]ы трафеі—1 станкавы [illegible]ных кулямёты, 3 мінамёт[illegible]а радыёстанцыя, 33 вінт[illegible] 8.000 патронаў.

УД[illegible] ЗА ЎДАРАМ

Ад партызанскага атрада, які дзейнічае ў Вілейскай вобласці, паступілі радасныя весткі. За час баявой дзейнасці партызаны знішчылі 1.123 нямецкіх салдат і афіцэраў. Пад адкос пушчана 5 воінскіх эшалонаў. Партызаны спалілі 15 арганізаваных немцамі маёнткаў і ўзарвалі 6 мастоў. На адной з дарог партызаны знішчылі легкавую аўтамашыну, у якой ехалі шэф абласной жандармерыі Крыль і 2 афіцэры. Усе яны забіты.

ПАД АДКОС

Партызаны атрада «За радзіму» пусцілі пад адкос нямецкі воінскі эшалон. У баявых аперацыях знішчана 38 немцаў і 93 паліцэйскіх.

Магілёўская вобласць.

БОЙ З ВОЙСКАМІ АКУПАНТАЎ

У пачатку снежня 7 батальёнаў рэгулярных войск нямецка-фашысцкіх акупантаў, якія мелі на ўзбраенні танкі, гарматы, мінамёты, пачалі наступленне супроць партызанскага атрада. Партызаны падрыхтавана сустрэлі гітлераўцаў. Умела манеўрыруючы і прымяняючы партызанскую кемлівасць, народныя мсціўцы наносілі сакрушальныя ўдары па ворагу.

Праціўнік страціў толькі забітымі 245 салдат і афіцэраў і вымушан быў адступіць. Страты партызан зусім нязначныя.

Мінская вобласць.

БОЙ ЗА ЧЫГУНКУ

У гэтым месцы, на даволі значнай адлегласці, праз чыгунку быў толькі адзін пераезд. Балоцістая мясцовасць, высокі насып сталі сцяной на шляху вялікага абоза фурманак, які рухаўся да лініі фронта з падарункамі ад сялян Беларусі байцам і камандзірам Чырвонай Арміі. Разам з абозам ішлі ў Чырвоную Армію некалькі соцень маладых хлопцаў-беларусаў.

Разведка далажыла, што каля 80 немцаў умацаваліся ў двух будках і разбітых вагонах, якія стаяць на запасным пуці. Рашэнне было смелае: блакіраваць умацаваны фашыстамі ўчастак чыгункі.

Далёка ад умацаванняў немцаў на чыгуначным палатне быў штучна ўтвораны вялікі шум і стук. Як і трэба было чакаць, немцы не вытрымалі і адкрылі ўздоўж чыгункі агонь, чым выявілі сябе. Партызаны гэтага толькі і чакалі. Па ўмоўленаму сігналу на галовы фашыстаў абрушыўся незвычайнай моцы агонь.

У шчэпкі разляталіся будкі і вагоны, у смяротных сударагах раўлі фашысты. Раптам агонь сціх. Але цішыня была хвілінная. Зямля ўздрыганулася ад дзесяткаў выбухаў — партызаны закідвалі ўмацаванні немцаў гранатамі.

Досвіткам на месцы ўмацаванага нямецкага гарнізона партызаны налічылі 63 трупы фашыстаў.

З узнятымі галовамі, як поўныя гаспадары сваёй зямлі, людзі пераходзілі праз адваяваную ў ворага чыгунку. Яны ішлі на ўсход, у Чырвоную Армію, ішлі змагацца за сваю Беларусь.

Н. ВІШНЕЎСКІ.

ПАРТЫЗАНЫ ПЕРАМАГЛІ

Узброеныя да зубоў рэгулярныя нямецкія часці акружылі лес, дзе знаходзіліся нашы партызанскія атрады. Па лесе пачалі біць артылерыя, цяжкія мінамёты, над лесам з'явіўся самалёт-карэктыроўшчык. Становішча наша было цяжкім. Усе дарогі, вёскі, якія прылягалі да лесу, былі заняты гітлераўцамі.

Пасля артылерыйскай падрыхтоўкі з паўднёвага боку немцы пайшлі ў першую атаку. П'яныя, з дзікімі крыкамі яны ішлі на нас. Мы сустрэлі фрыцаў ураганным агнём і адкінулі іх далёка ад лесу. Тады фашысты рашылі пайсці ў атаку з поўначы.

Гэта была «псіхічная атака». Немцы ішлі на нас ва ўвесь рост. Афіцэры падганялі салдат. Партызаны пакуль маўчалі і напружана чакалі, пакуль пачуецца каманда—«агонь». Вось ужо добра чутны хрыпатыя галасы афіцэраў, ясна відны бандыцкія рылы салдат. Напружанне надзвычайнае. Але раптам лес загудзеў ад дзесяткаў кулямётаў і соцень аўтаматаў. Чарговая атака фрыцаў правалілася.

Пяць раз хадзілі немцы ў атаку і пяць раз вымушаны былі адкатвацца назад. Лес быў непрыступным. Мы выстаялі, адбілі націск ворага. 200 забітых і параненых салдат і афіцэраў пакінулі немцы на подступах да лесу. А як толькі сцямнела, мы арганізавана вышлі з варожага кальца.

Так мы змагаемся за хутчэйшае вызваленне совецкай зямлі ад фашысцкай навалы.

Партызан ФЁДАР.

Дзеючая Армія. Удзень і ўноч паспяхова проміць гітлераўскія банды гарматны разлік камандзіра Марка Бейліна, узнагароджанага ордэнам Чырвонай Звязды. У адным толькі баю разлік знішчыў: адну супроцьтанкавую гармату з разлікам, два бліндажы з кулямётнымі кропкамі і да ўзвода пяхоты праціўніка.

НА ЗДЫМКУ: Разлік вядзе агонь прамой наводкай.

ПОМСТА

Полымя рыжай вавёркай скакала са страхі на страху, з дрэва на дрэва, гуло, трашчала і пакідала за сабою дымныя, чорныя галавешкі.

Калгаснік Нічыпар пазіраў, як гарыць яго родная хата. Вось ад яго хаты пажар перакінуўся на страху суседа Піліпа. Людзі хапаюць з полымя абгарэлыя куфры, вопратку, падушкі, дзяцей...

Нічыпар пастаяў некалькі мінут, затым кінуўся пад павець і, схапіўшы тапор, пабег са двара. Ён бег і натыкаўся на людзей, і людзі ўступалі яму. Нічыпар бег далей. Яго ўзнімала і несла наперад сіла нянавісці да немцаў-падпальшчыкаў, і гэтая-ж сіла нянавісці гарэла і бушавала, як бязлітасны пажар, у яго помстных вачах. Ён быў страшны ў сваім гневе.

Зразмаху, з усёй сілай сякера абрушылася на галовы прышэльцаў, і адзін за другім тры фашысты паваліліся дадолу з рассечанымі папалам чарапамі. Астатнія кінуліся ўцякаць, а Нічыпар бег за імі ўжо не адзін. Цяпер бег цэлы натоўп людзей з тапарамі, з каламі, з віламі. Усе яны малацілі чужынцаў па галовах, і чужынцы падалі, адстрэльваліся і ўцякалі.

І калі ўсе акупанты былі перабіты, Нічыпар спыніўся і павярнуўся тварам да роднай хаты. Хата дагарала, і ў яго вачах стаялі іскрыстыя слупы полымя, калыхаўся пажар вёскі.

— Пагарэльцы! — звярнуўся ён да людзей, моцна сціскаючы ў руках тапор. — Гэтай лужыны мала, — паказаў ён на кучу варожых трупаў, якія плавалі ў бруднай крыві. —Нам трэба многа варожай крыві, каб патушыць пажар, каб напаіць прагу нашай помсты. Бярыце тапары, пагарэльцы!

З таго часу мінула многа дзён, і многа пагарэльцаў з суседніх вёсак прышло ў лес. І ад рук атрада, у якім змагаецца Нічыпар, многа немцаў лягло касцьмі.

А прага помсты совецкіх людзей не ўнімаецца.

А. БЯЛЕВІЧ.

Віцебская вобласць.

БАЯВЫЯ СПРАВЫ

Калі пачаліся першыя замаразкі, нямецкі карны атрад, які стаяў у рабочым гарадскім пасёлку, надрукаваў і раскідаў такую лістоўку: «Партызаны! Пачынаецца зіма. Мароз пагоніць вас з лесу. Ідзіце да нас...»

Партызаны чыталі і ўволю смяяліся.

— Бачыш, якія дабрадзеі. Ад марозаў перасцерагаюць.

— Пакуль нас з лесу прагоніць, дык іх у магілу загоніць.

— Зямля бялее—у фрыца сэрца млее.

З наступленнем марозаў партызаны Н-скага атрада перайшлі ў цёплыя зямлянкі і адкрылі свае патаемныя склады цёплай вопраткі. Усе апрануліся ў кажухі, надзелі валёнкі, боты, шапкі-вушанкі.

У ясны марозны дзень камандзір выстраіў увесь свой атрад перад штабной зямлянкай. Большасць партызан — на лыжах. Разведчыкі і падрыўнікі ў маскіровачных халатах. Пазірае камандзір на свае войска, любуецца.

Камандзір успомніў, як атрад рыхтаваўся да зімы.

Яшчэ ў жніўні выкапалі і абсталявалі зямлянкі. Валёнкі і кажухі — падарунак насельніцтва. Маскіровачныя халаты і лыжы— трафеі, захопленыя ў немцаў. Да горада Б. ішлі два нямецкія грузавікі. Адзін грузавік быў напоўнен лыжамі, другі — маскіровачнымі халатамі. Машыны наляцелі на партызанскія міны. Фрыцам—магіла, партызанам—трафеі.

— На нямецкіх лыжах ездзілі немцаў біць. Добра нам служаць іх лыжы,—і, падумаўшы, камандзір дадаў: —Яшчэ нам добра і ахвотна служыць зіма. Мароз прыпячэ—фрыц у нору ўцячэ. А голаму фрыцу каля печы спрытней усадзіць вілы ў плечы.

І сапраўды вышла так, як гаварыў камандзір. Мароз пагнаў фрыцаў да печаў. Яны пачалі круціць на галовы хусткі, чапляць на плечы лахманы, на ногі— салому. Нікчэмны зімовы фрыц!

Жыхары рабочага пасёлка паведамілі ў партызанскі атрад, што нямецкія дзоты на ўскраінах амаль заўсёды пустуюць, а вартавыя нямецкія кулямётчыкі і мінамётчыкі адапраўляюцца ў хатах.

— Пайшоўшы ў змрок, ніводнага іхняга ваякі не застанеш на лініі абароны, — гаварыў каваль Дзяніс. —Усе туляцца да камінкаў і вошай на агні пражаць. Толькі і біць цяпер фрыца. Лепшага часу і чакаць не трэба.

І партызанскі атрад рашыў не чакаць. Атрымаўшы падрабязную і ясную інфармацыю ад мясцовага насельніцтва і партызанаў-разведчыкаў аб становішчы ў варожым логаве, камандзір атрада даў загад:

— Зрабіць начны налёт. Захапіць варожую зброю і разграміць карны атрад.

Ударны ўзвод аўтаматчыкаў, у белых халатах, бясшумна пад'ехаў на лыжах да агнявых кропак праціўніка і перадушыў усіх чужынцаў, якія там былі ў абароне. Атрад уварваўся ў вёску. Акупанты выскаквалі з хат у тым, у чым насціглі іх партызаны,—босыя, у падштанніках, у жаночых хустках, берэтах і чаравіках. Але ўцячы ад смерці, ад народнай помсты ім не ўдалося. Партызаны захапілі ў свае рукі ўсе іх кулямёты і касілі з іх выбягаўшых з хат гітлераўцаў.

Баявая аперацыя ўдалася партызанам, як найлепш. Нямецкі карны атрад быў разгромлен поўнасцю. Народныя мсціўцы захапілі багатыя трафеі і некалькі палонных карнікаў.

Палонныя немцы ліслівілі перад партызанамі і наперабой каркалі:

— Гітлеру капут.

Камандзір атрада дастаў нямецкую лістоўку і падсунуў да палоннага ефрэйтара.

— Чытай, — сказаў ён палоннікy.

Той пакачаў галавою і паказаў на старога і абвіслага фрыца. Падсунулі таму.

«Партызаны!—чытаў немец нямецкую брахню: —Пачынаецца зіма. Мароз пагоніць вас з лесу. Ідзіце да нас...»

— Мы людзі добрыя, — усміхаўся камандзір,—прышлі да вас. Толькі вышла крыху не так, як пісалася ў лістоўцы. Мароз нас з лесу не выгнаў, а вашу шайку загнаў у магілу.

Камандзір гаварыў горкую для фрыцаў праўду. Фрыцы, як утрупянелыя, маўчалі.

А. ПЯТРОВІЧ.

МІНСКАЯ ВОБЛАСЦЬ.

УДАРЫ ПА КАМУНІКАЦЫЯХ

За 20 дзён актыўных баявых дзеянняў партызанскі атрад тав. Сямёна (Віцебская вобласць) пусціў пад адкос 7 варожых эшалонаў. Разбіта і сапсавана 80 вагонаў з жывой сілай і 7 паравозаў. Пад абломкамі вагонаў загінула многа гітлераўцаў. Апрача таго з засад партызаны знішчылі 287 нямецкіх салдат і афіцэраў, спалілі 8 аўтамашын.

Будзе і на нашай вуліцы свята!

НА ЗАХАД!

(Пісьмо з фронта)

Я далёка ад родных ніў і хат. Але ніякія калючыя загароды, ніякія варожыя ўмацаванні не ў сілах стрымаць мае імкненні, парывы да мілага беларускага краю. І думамі, і сэрцам, і ўсімі сваімі пачуццямі я там, дзе засталіся маці, сёстры, браты, дзе правёў годы маленства, дзе вучыўся хадзіць, гаварыць і любіць родную маці — Беларусь.

Цяпер мая маці — Беларусь у няволі, у рабстве. Я чую, як звоніць яна ланцугамі, як стогне яна пад цяжарам фашысцкай навалы. Я чую, як рыдаюць родныя, блізкія, дарагія майму сэрцу совецкія людзі. Я праз дым і папялішчы вайны прабіваюся на захад, да бацькоўскай сядзібы, і, здаецца, чую голас роднай зямлі:

— Ідзі хутчэй! Я знемагаю, ратуй ад смерці.

І я іду на гэты голас, іду праз баі насустрач жорсткім контратакам, іду поўны рашучасці, нястомнасці, вялікай нянавісці і помсты да ворага. Я вяду за сабою сваё падраздзяленне, у якім многа сыноў беларускага народа. Усе яны змагаюцца самаадданa, храбра; ворага б'юць бязлітасна, смяротна. Усе яны крывава помсцяць нямецкім акупантам за разбураны беларускі край, за папялішчы родных хат, за кроў і слёзы родных, блізкіх, любімых.

У маім падраздзяленні многа снайпераў-беларусаў. Па закліку любімага Наркома Абароны таварыша Сталіна ўсе яны добра авалодалі сваёй зброяй і б'юць ворага напэўна.

Новы, 1943 год мы, байцы, сустрэнем новымі залпамі па ворагу, залпамі за Беларусь, за яе свабоду, за яе шчасце. Новыя кучы фашысцкіх трупаў, новыя лужыны варожай крыві— вось наш навагодні падарунак радзіме.

— Наперад, на захад!—дэвіз кожнага байца Чырвонай Арміі.

В. ДУБКОЎ,
камандзір падраздзялення.

ЧАКАЕМ ВАС, РОДНЫЯ!

(Пісьмо калгасніц з Віцебшчыны)

Добра жылося нам пры совецкай уладзе ў калгасе. Жылі мы заможна і шчасліва. І вось прышлі душагубы-немцы. Цяжка нават пералічыць, чаго нарабілі зладзеі,—сэрца крывёю абліваецца.

Нямецкія каты забілі ў нашай вёсцы 20 чалавек, спалілі 21 хату. Чужынцы забралі 257 кароў, 150 авечак, 40 свіней. Потым акружылі вёску, схапілі 45 мужчын і 9 падлеткаў і пагналі ў Германію на катаргу.

Мужчыны нашы, якім удалося ўцячы і схавацца, уступілі ў партызанскія атрады.

Нядаўна немчура прыехала ў нашу вёску вялікім атрадам. Грабежнікі пачалі выганяць апошнюю жывёлу, забіраць апошні скарб. Віхрам прыляцелі папярэджаныя намі партызаны. Перапалоханыя фрыцы выскаквалі з вакон хат, ды з такой сілай, што некаторыя на шыях рамы вынеслі. Але мала каму з іх удалося ўнесці свае ногі.

Да нас дайшлі радасныя весткі, што Чырвоная Армія наступае пад Сталінградам, на Цэнтральным і іншых фронтах.

Мы зварачваемся да нашых выратавальнікаў — воінаў Чырвонай Арміі:

Родныя нашы, мы змучыліся, паганая немчура атруціла нам жыццё. Прыходзьце да нас, нашы воіны-сокалы, прыходзьце хутчэй, сыночкі нашы! Прыходзьце, чакаем вас, родныя!

Калгасніцы: Матруна С., Агата Г., Насця В., Домна Н.

СЫНЫ БЕЛАРУСКАГА НАРОДА. Яны гераічна змагаюцца на фронтах Айчыннай вайны і набліжаюць дзень вызвалення роднай зямлі з-пад нямецкага ярма.

НА ЗДЫМКУ (злева направа): Гвардыі капітан І. Я. ЗАПРУДСКІ, дэпутат Вярхоўнага Совета БССР, нам. начальніка Палітаддзела Н-скай арміі АСАДЧЫ, старшы сержант А. Т. ЧАЙКІН.

УПЕРАД, НА ВОРАГА!

У зямлянцы, на пярэднім краі абароны чыталі мы газету «Совецкая Беларусь». З вялікай радасцю мы даведаліся пра гераічную барацьбу народных мсціўцаў-партызан, пра мужнасць беларускага народа, які не пакарыўся акупантам.

З вялікім абурэннем мы даведаліся аб жахах, якія чыняць нямецкія акупанты на Беларусі. За кроў совецкіх людзей, за папялішчы родных хат мы адпомсцім крывавым фашысцкім разбойнікам. Кроў і папялішчы клічуць нас на смяротны бой з ворагам. Мы не пашкадуем ні сіл, ні свайго жыцця за нашу родную Беларусь.

Сярод нас многа байцоў-беларусаў, узнагароджаных за баявыя заслугі, за мужнасць і гераізм, праяўленыя ў барацьбе супроць фашыстаў.

З цвёрдай упэўненасцю ў перамозе, з нянавісцю ў сэрцы да ворага мы ідзем наперад, на захад, ідзем вызваляць родную Беларусь. Мы ўпэўнены, што 1943 год стане годам поўнага разгрому гітлераўскіх армій, разгрому фашысцкай Германіі і яе васалаў. Над усёй краінай Советаў, над роднай беларускай зямлёй зноў разві́нецца сцяг свабоды і брацтва.

Няхай жыве свабодная Совецкая Беларусь!

Франтавікі - беларусы: Цімафей **Заяц**, узнагароджаны медаллю «За баявыя заслугі», Лаўрэнці **Рыбка**, узнагароджаны медаллю «За баявыя заслугі», Ігнат **Плесанаў**, Аляксандр **Пянькоў**, Андрэй **Курчонак**, Сідар **Конанаў**.

ГЕРАІЧНЫЯ СЫНЫ

Марознай раніцай партызанскі атрад падышоў да нямецкага гарнізона і адразу-ж уварваўся на акраіну пасёлка. Магутнае «ўра» скалыхнула наваколле. Вораг пачаў агрызацца. З вакон застрачылі аўтаматы і кулямёты. Партызаны заляглі і паўзком пачалі падбірацца да агнявых кропак немцаў.

Загаварыла фашысцкая гармата.

Камандзір загадаў:

— Накрыць!

— Ёсць накрыць!—паўтарыў белакуры юнак Ваня і схапіў звязку гранат. Праз колькі хвілін раздаўся моцны ўзрыў, і гармата змоўкла.

Бой разгараўся. Кулямётчыкі Антон і Яша не маглі стрымацца ад ярасці і гневу і беспярапынна білі фашыстаў. Мінамётчыкі пасылалі ў стан ворага смяртэльныя міны. Адзін дом загарэўся.

— Іхні штаб, — гаварыў Міхась. —Афіцэры там жылі. Гаспадара выгналі, а самі пасяліліся. Думалі новы год сустракаць.

У гуле стрэлаў пачуўся лязг жалеза. Міхась мігам абярнуўся. З-за хлява выпаўзаў замаскіраваны нямецкі танк.

— Смерць гаду! — гнеўна крыкнуў мінамётчык і кінуўся наперад. Ён трымаў у руках гранаты і, прыгінаючы галаву, хутка поўз. Гранаты зрабілі сваю справу. У момант, калі дула гарматы павярнулася, выбіраючы цэль, танк уздыбіўся і закруціўся на адной гусяніцы. Мінамётчык кінуў яшчэ гранату. Танк запылаў.

Калі адважны мінамётчык звярнуўся на сваё месца, на дарозе паказалася калона немцаў. Суседні гарнізон спяшаўся на дапамогу.

Партызаны не разгубіліся. Яны хутка падрыхтаваліся сустрэць варожыя рэзервы. Калі немцы наблізіліся, партызаны адкрылі шчыльны агонь з кулямётаў і мінамётаў. Міны кlаліся ў самую гушчу фашыстаў. Немцы спрабавалі схавацца ў разорах, у хмызняку, але смерць насцігала іх усюды.

Натхнёныя першымі поспехамі, партызаны з ярасцю грамілі захопнікаў. Адзін са снайпераў заўважыў, што пад чарапічнай крышай дома схаваўся варожы аўтаматчык. Паміж немцам і партызанам завязаўся бой адзін на адзін. Фашыст меў яўную перавагу: ён страляў з-за прыкрыцця і добра бачыў партызана. Снайпер быў ужо ранен. Каб абдурыць немца, ён рашыў не адстрэльвацца. Не атрымліваючы адказнага агню, фашыст высунуў галаву. Снайпер прыцэліўся — і немец кулём пакаціўся ўніз.

Смелая пяцёрка Сымона прабралася на процілеглую акраіну вёскі і акружыла батарэю праціўніка. Праз некалькі хвілін ад прыслугі не засталося і следу.

Але на агнявой пазіцыі партызан працягвалі рвацца снарады. Дзесьці, напэўна, страляла яшчэ адна нямецкая гармата. Сымон з хлапцамі пачаў пошукі. Хутка ім удалося знайсці дзве бронемашыны з устаноўленымі на іх гарматамі. «Разбіць»—рашылі смельчакі і папаўзлі наперад. Сымон кінуў гранату. Яна трапіла ў цэль. Варожая гармата змоўкла. Яшчэ некалькі гранат — і змаўкае другая.

На славу ваявалі партызаны! Немцы ўсё адстрэльваліся. У партызан на зыходзе гранаты, кончыліся патроны. Геpаічныя сыны народа кідаюцца ў штыкі. З невысокага ўзгорка відаць, як яны, з вінтоўкамі наперавес, рушылі ўперад. Злосна свішчуць нямецкія кулі. Пагарджаючы смерцю, не азіраючыся назад, партызаны ідуць на ворага. За радзіму, за чэсць, за свабоду!

Якуб КАЧАН.

НОВАГОДНІЯ ЧАСТУШКІ

Немцы карты павымалі,
Заняліся варажбой.
Варажбу мы ім сарвалі
Разам з іхняй галавой.

★

Афіцэр паставіў чаркі,
Налівае ў іх віно.
А Іван гранату-скварку
Ім падкінуў у акно.

★

Холад, сцюжа. Вецер вее.
Свеціць месяц,
ды не грэе.
Абвязаўшыся саломай,
Ходзяць немцы каля
дому.

Сцерагуць свае гарматы
Фашыстоўскія салдаты.
Мы пад новы год
не спалі,
Асцярожна варту знялі,

Фрыцам добра перапала,
Білі іх мы чым папала,
Так іх бралі ў пераплёт,
Што запомняць новы год!

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ

62162